

Briuselis, 2012 11 28
COM(2012) 701 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Tarybos reglamento (EB) Nr. 577/98 įgyvendinimas

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Tarybos reglamento (EB) Nr. 577/98 įgyvendinimas

1. IŽANGA

Tarybos reglamente (EB) Nr. 577/98 dėl darbo jėgos atrankinio tyrimo organizavimo Bendrijoje¹ nustatyti būtinieji suderinto darbo jėgos tyrimų rengimo Europos Sąjungoje ir jos valstybėse narėse standartai. Reglamentas iš dalies pakeistas 2002, 2003 ir 2007 metais².

Reglamento (EB) Nr. 577/98 7 straipsnyje teigiama:

„Ataskaitą apie šio reglamento įgyvendinimą Komisija pateikia Parlamentui ir Tarybai kas treji metai, pradedant 2000 metais. Tokioje ataskaitoje pirmiausia įvertinama statistinių metodų, kuriuos valstybės narės taiko, kad pagerintų rezultatus arba palengvintų tyrimo procedūras, kokybę.“

Ši Komisijos ataskaita Parlamentui ir Tarybai yra penktoji.

2 skyriuje apžvelgiamas Europos Sąjungos darbo jėgos tyrimas ir jo svarba remiant Europos Sąjungos politiką.

3 skyriuje aptariama, kaip Reglamentas (EB) Nr. 577/98 įgyvendinamas valstybėse narėse, šalyse kandidatėse, ELPA šalyse ir Šveicarijoje.

4 skyriuje daugiausia dėmesio skiriama Europos statistikos sistemos (ESS)³ įgyvendinamoms iniciatyvoms, kuriomis gerinama kokybė ir mažinama atliekant darbo jėgos tyrimą atsirandanti našta.

2. DARBO JĖGOS TYRIMO APŽVALGA

2.1. Bendrasis apibūdinimas

Europos Sąjungos darbo jėgos tyrimas (toliau – ES DJT) yra didelio masto atrankinis asmeninių namų ūkių gyventojų tyrimas. Pagal jį rengiama ketvirtinė ir metinė darbo rinkos statistika, užimtumo ir nedarbo statistika ir darbo jėgai nepriskiriamų asmenų statistika. Be to, atliekant tyrimą pagal *ad hoc* modulius renkama kelių metų informacija ir duomenys modeliais pagrįstiems mėnesiniams nedarbo ir nedarbo lygio įverčiams rengti.

¹ OL L 77, 1998 3 14, p. 3.

² Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2104/2002 (OL L 324, 2002 11 29, p. 14), Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1991/2002 (OL L 308, 2002 11 9, p. 1), (EB) Nr. 2257/2003 (OL L 336, 2003 12 23, p. 6) ir (EB) Nr. 1372/2007 (OL L 315, 2007 12 3, p. 42).

³ ESS yra Europos statistikos institucijos – Komisijos (Eurostato) – ir nacionalinių statistikos institucijų bei kitų už Europos statistikos plėtojimą, rengimą ir sklaidą atsakingų valstybių narių nacionalinių institucijų partnerystė.

Valstybių narių **nacionalinės statistikos institucijos** yra atsakingos už nacionalinių klausimynų ir imties parengimą, apklausas ir rezultatų pateikimą Komisijai (Eurostatui), laikantis bendros kodavimo sistemos, nustatytos Komisijos reglamente (EB) Nr. 377/2008⁴.

Eurostatas yra atsakingas už Reglamento (EB) Nr. 577/98 įgyvendinimą, pagalbos nacionalinėms statistikos institucijoms teikimą, skatinimą taikyti suderintas sąvokas ir metodus ir palyginamos šalių ir Europos darbo rinkos statistikos sklaidą.

ES DJT imties dydis kiekvieną ketvirtį – 1,8 mln. asmenų iš 33 dalyvaujančių šalių⁵. Taigi ES DJT yra didžiausias namų ūkių tyrimas Europoje.

2.2. Reikalingumas

ES DJT yra svarbiausias oficialios Europos Sąjungos darbo rinkų statistikos šaltinis. Iš viso pagal jį surenkama daugiau nei 100 užimtumo statuso, užimtumo charakteristikų, darbo laiko, išsilavinimo ir asmenų mokymo kintamųjų, be to, kasmet naudojami tam tikroms temoms skirti *ad hoc* moduliai⁶. Tyrimas pagrįstas tarptautiniais standartais ir apibrėžtimis ir yra svarbus ne tik Europos Sąjungai – pagal jo rezultatus Europos darbo rinkos padėtį galima lyginti su kitų teritorijų ar šalių padėtimi.

Svarbių ES politikos iniciatyvų pažanga stebima remiantis ES DJT duomenimis. Pavyzdžiui, ES DJT yra vienas pagrindinių duomenų šaltinių, naudojamų valstybių narių užimtumo gairių įgyvendinimo pažangai stebėti pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo⁷ (SESV) 148 straipsnį ir ES ekonomikos augimo strategiją „Europa 2020“. Du iš penkių strategijos „Europa 2020“ pagrindinių tikslų stebimi naudojant DJT rodiklius (75 proc. 20–64 m. asmenų užimtumo lygis; švietimo ar mokymo programos nebaigusių asmenų dalis iki 10 proc. ir bent 40 proc. 30–34 m. asmenų būtų įgiję tretinį išsilavinimą). Pagal strategijos „Europa 2020“ bendrą vertinimo sistemą naudojama ir daug kitų DJT pagrįstų rodiklių. ES DJT duomenys taip pat buvo svarbūs įgyvendinant Lisabonos strategiją (2000–2010 m.).

DJT pagrįstas mėnesinis nedarbo lygis – svarbus trumpojo laikotarpio ekonomikos rodiklis. Jis yra vienas iš pagrindinių Europos ekonomikos rodiklių⁸ ir taip pat yra naudojamas rengiant slankiuosius metinius nedarbo lygio vidurkius, pagal kuriuos ekonomikos ir finansų rodiklių suvestinėje nustatomi **makroekonominiai ir konkurencingumo netolygumai**. Pagal ES DJT taip pat gaunama nacionalinėms sąskaitoms rengti reikalingos informacijos apie darbuotojus, darbo laiką ir apie kitas su darbo rinka tiesiogiai nesusijusias sritis, pvz., švietimą.

Galiausiai, ES DJT yra vienas iš Europos tyrėjams svarbiausių statistinių mikroduomenų šaltinių. Didelės imtys leidžia tirti konkrečias darbo rinkos grupes. Be to, į tyrimo aprėptį įtraukta daug kintamųjų, pvz., demografinių, regioninių ir išsilavinimo.

⁴ OL L 114, 2008 4 26, p. 57.

⁵ Dalyvauja 27 ES valstybės narės, Islandija, Norvegija, Šveicarija, Kroatija, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija ir Turkija.

⁶ 2008, 2009 ir 2010 m. *ad hoc* moduliai:

2008 m.: *migrantų ir jų tiesioginių palikuonių padėtis darbo rinkoje*;

2009 m.: *jaunimo patekimas į darbo rinką*;

2010 m.: *darbo ir šeimos gyvenimo derinimas*.

⁷ Žr. 2011 m. gegužės 19 d. Tarybos sprendimą 2011/308/ES dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 138, 2011 5 26, p. 56).

⁸ Žr. „Principal European Economic Indicators — A statistical guide“ („Pagrindiniai Europos ekonomikos rodikliai. Statistikos vadovas“), Eurostatas, 2009 m.

3. DARBO JĖGOS TYRIMO ĮGYVENDINIMAS

3.1. Tikslumas

Atrankinių tyrimų įverčiams būdingos dviejų rūšių paklaidos: imties paklaidos ir ne imties paklaidos. Pagal jas drauge nustatomas įverčių tikslumas. Imties paklaidos atsiranda todėl, kad tiriama tik dalis visų gyventojų. Ne imties paklaidos yra visos kitos paklaidos, nesusijusios su imtimi (aprepties, apskaičiavimo, apdorojimo, neatsakymo paklaidos).

Pagrindinis imties paklaidų veiksnys – imties dydis. Kuo didesnė imtis, tuo tikslesni rezultatai. Toliau pateikiamoje lentelėje nurodyta, kiek asmenų apklausta kiekvieną ketvirtį kiekvienoje dalyvaujančioje šalyje (absoliučiais dydžiais ir palyginus su visu gyventojų skaičiumi). Imties koeficientai⁹ yra nuo 0,2 proc. (Belgija, Vokietija, Prancūzija, Jungtinė Karalystė, Kroatija ir Turkija) iki 1,6 proc. (Malta). Vidutiniškai 2010 m. ketvirčio imties dydis buvo 1,8 mln. asmenų, t. y. 0,3 proc. viso 33 dalyvaujančių šalių gyventojų skaičiaus.

Europos darbo jėgos tyrimas

Galutinis imties dydis ir procentinė viso gyventojų skaičiaus dalis (2010 m. ketvirčių vidurkiai)

	Ketvirčio imties dydis (tūkstančiais)	Viso gyventojų skaičiaus procentinė dalis		Ketvirčio imties dydis (tūkstančiais)	Viso gyventojų skaičiaus procentinė dalis
BE	26	0,2 %	NL	96	0,6 %
BG	34	0,4 %	AT	46	0,5 %
CZ	59	0,6 %	PL	104	0,3 %
DK	30	0,5 %	PT	40	0,4 %
DE	174	0,2 %	RO	61	0,3 %
EE	5	0,4 %	SI	16	0,8 %
IE	62	1,4 %	SK	26	0,5 %
EL	76	0,7 %	FI	37	0,7 %
ES	172	0,4 %	SE	65	0,7 %
FR	108	0,2 %	UK	106	0,2 %
IT	166	0,3 %	IS	3	1,0 %
CY	11	1,4 %	NO	20	0,4 %
LV	9	0,4 %	CH	32	0,4 %
LT	17	0,5 %	HR	10	0,2 %
LU	5	0,9 %	MK	14	0,7 %
HU	71	0,7 %	TR	131	0,2 %
MT	7	1,6 %	ES-27	1 626	0,3 %
			IŠ VISO	1 837	0,3 %

Oficialiuose tyrimuose, kaip antai ES DJT, taikomos tikimybinės imtys. Jas taikant galima kiekybiškai išreikšti imties paklaidas pasikliaujamaisiais intervalais. Toliau pateikiamoje lentelėje nurodomi įverčiai ir 95 proc. pasikliaujamieji intervalai, pasiekti keturių pagrindinių

⁹ Imties koeficientas yra imties dydžio (imties vienetų skaičius imtyje) ir tiriamos gyventojų grupės dydžio (visas imties vienetų skaičius tikslinėje gyventojų grupėje) santykis.

rodiklių atžvilgiu suvestiniame ES-27 lygmenyje. Pavyzdžiui, intervalas 215,5–216,5 rodo faktinį darbuotojų skaičių (95 proc. tikimybė).

ES-27 (2010 m.) pagrindinių DJT rodiklių 95 proc. pasikliaujamasis intervalas

Darbuotojų skaičius (mln.)	Bedarbių skaičius (mln.)	Užimtumo lygis (proc.)	Vidutinis darbo valandų skaičius (val.)
216 ± 0,5	22,9 ± 0,2	9,6 ± 0,1	37,3 ± 0,1

Šie intervalai atitinka Tarybos reglamente (EB) Nr. 577/98 nustatytus tikslumo reikalavimus.

Eurostatas ir tyrime dalyvaujančios šalys nuolat stebi atitinkamus ne imties paklaidų šaltinius (neatsakymą, apklausas pagal įgaliojimą). Dalyvaujančios šalys Eurostatui kasmet praneša apie pagrindines paklaidų priežastis ir nacionalinius jų skaičiaus mažinimo metodus. Santrauka skelbiama metinėje ES DJT kokybės ataskaitoje¹⁰.

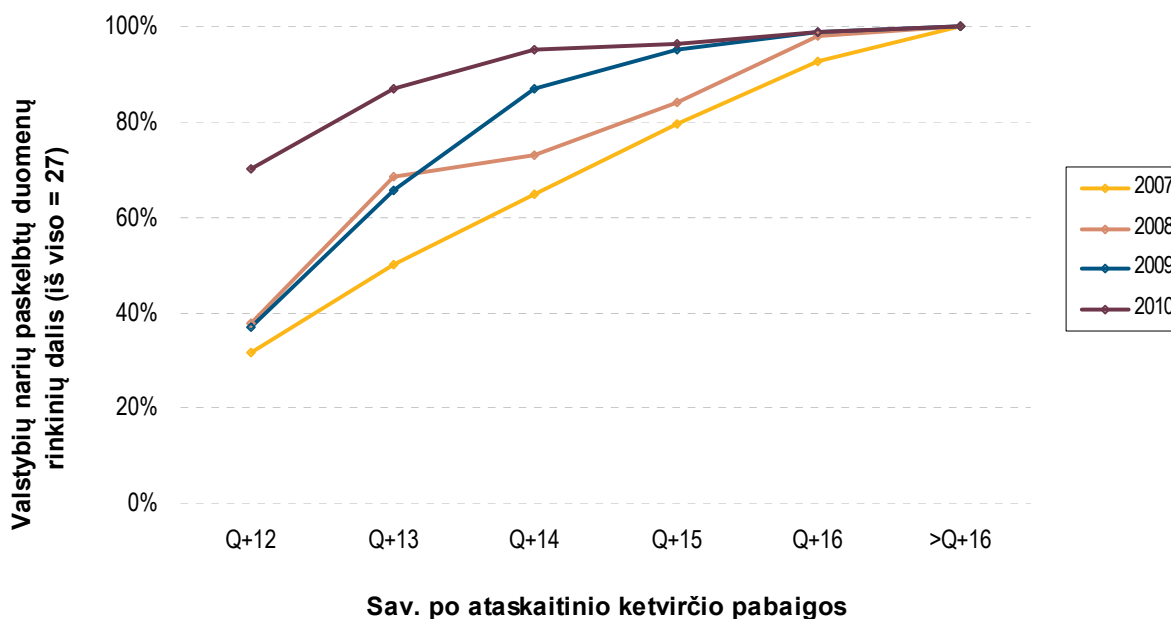
3.2. Savalaikiškumas ir punktualumas

Statistikos savalaikiškumas susijęs su tuo, kiek laiko praeina nuo ataskaitinio laikotarpio iki tada, kai duomenys tampa prieinami naudotojams. ES DJT atveju šis laikotarpis priklauso nuo to, kiek laiko valstybėms narėms reikia tyrimui atlikti ir gautiems duomenims apdoroti, pateikti rezultatus Eurostatui, o Eurostatui – juos apdoroti, patikrinti ir paskelbti.

Tarybos reglamente (EB) Nr. 577/98 nurodyta, kad valstybės narės turi pateikti duomenis Eurostatui per 12 savaičių po ataskaitinio ketvirčio pabaigos. Gavęs šalių duomenų rinkinius Eurostatas juos iš karto patikrina. Toliau pateiktame grafike parodytas laikotarpis tarp ataskaitinio ketvirčio pabaigos ir to momento, kai 2008–2010 m. duomenys tapo prieinami Eurostato naudotojams, palyginti su ankstesniais metais, aptartais ankstesnėje ataskaitoje (2007 m.).

¹⁰ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-RA-12-021.

Eurostato skleidžiami DJT duomenys Savalaikiškumas 2007–2010 m.

Remiantis šiuo grafiku, DJT duomenų savalaikiškumas per nagrinėjamąjį laikotarpį gerėjo. 2007 m. Eurostatas paskelbė 90 proc. valstybių narių duomenų rinkinių praėjus 16 savaitių po ataskaitinio ketvirčio. 2010 m. toks pat kiekis buvo paskelbtas dviem savaitėm anksčiau. Remdamasis šia pagerėjusia padėtimi Eurostatas dabar gali pateikti valstybių narių pagrindinių ketvirtinių rodiklių ir ES suvestinių rodiklių paskelbimo datas. Nustatęs tikslią paskelbimo dieną Eurostatas gali įvertinti statistikos punktualumą (laiko skirtumas tarp nurodytos paskelbimo dienos ir faktinės paskelbimo dienos). Nuo tada, kai pradėtas sudaryti DJT duomenų paskelbimo tvarkaraštis, Eurostatas nuolat laikosi paskelbimo terminų.

DJT duomenų savalaikiškumas taip pat svarbus apskaičiuojant mėnesinį nedarbo lygį. Eurostato apdoroti šalių duomenys iš karto naudojami apskaičiuojant kito mėnesio nedarbo lygį. Mėnesinis nedarbo lygis skelbiamas apytiksliai praėjus 31 dienai po mėnesio pabaigos.

3.3. Prieinamumas ir aiškumas

Eurostatas skleidžia ES DJT statistiką įvairiai. Pagrindinė priemonė – Eurostato interneto duomenų bazė, kurioje galima susipažinti su daugiau nei 350 išsamių ES DJT duomenų lentelių. Pagrindiniai strategijos „Europa 2020“ rodikliai taip pat skelbiami atskiroje svetainės dalyje¹¹. Šiose lentelėse pateikiami tik svarbiausi DJT rezultatai. Pateikus prašymą Eurostatas parengia kitus ES DJT kintamųjų derinius specialiose lentelėse.

DJT mikroduomenys taip pat labai svarbūs mokslo reikmėms. Vis daugiau Europos ir kitų šalių universitetų, mokslinių tyrimų institutų ir nacionalinių statistikos institucijų tyrėjų pageidauja gauti DJT mikroduomenis. Nuo 2011 m. Eurostatas juos teikia nemokamai. Prieiga suteikiama remiantis Komisijos reglamente (EB) Nr. 831/2002¹² nustatytais

¹¹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators.

¹² OL L 133, 2002 5 18, p. 7.

sąlygomis, kad būtų užtikrinta tyrimo respondentų asmens duomenų apsauga. Iš atskirų įrašų sudarytų duomenų rinkinių anonimiškumas užtikrinamas taip, kad nebūtų neteisėtai atskleisti asmens duomenys.

Išsamūs dokumentai (metaduomenys) naudojami skleidžiami taip pat įvairiai. Bendroji informacija pateikiama visuomenei DJT skirtoje Eurostato svetainės dalyje¹³. Daugiau apie statistikos turinį ir kokybę galima sužinoti iš prie kiekvienos duomenų bazės lentelės pridėtų metaduomenų. Labiau specializuoti metodiniai dokumentai teikiami specialiuose leidiniuose (pvz., metinėje kokybės ataskaitoje, nacionalinių tyrimų charakteristikoms skirtame leidinyje ir pan.).

3.4. Palyginamumas

ES DJT grindžiama labai suderintomis sąvokomis, apibrėžtimis, klasifikacijomis ir metodikomis. Reglamente (EB) Nr. 377/2008 nustatyta bendra kodavimo sistema, užtikrinanti, kad visos dalyvaujančios šalys taikytų vienodas kintamųjų apibrėžtis. Taip pat taikomi vienodi klasifikatoriai (pvz., NACE ekonominės veiklos atveju, ISCO – profesijoms), o persvarsčius šiuos klasifikatorius Eurostatas užtikrina, kad visos dalyvaujančios šalys pakeitimus įgyvendintų koordinuotai. Be to, bendruose paaiškinimuose pateikiamos išsamios nacionalinių statistikos institucijų tikslo, kodavimo ir įgyvendinimo gairės. Speciali darbo grupė (Darbo rinkos statistikos darbo grupė) aptaria metodinius klausimus ir skatina visas dalyvaujančias šalis keistis patirtimi ir įprasta praktika.

Siekiant užtikrinti, kad visose dalyvaujančiose šalyse nedarbas būtų vertinamas suderintai, Komisijos reglamente (EB) Nr. 1897/2000¹⁴ pateikiama taikytina nedarbo apibrėžtis ir nustatomi tyrimo klausimų dėl užimtumo statuso formulavimo principai. Nedarbo apibrėžtis atitinka Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) standartus, priimtus 13-oje ir 14-oje Darbo statistikos specialistų tarptautinėse konferencijose. Taip užtikrinama, kad ES DJT statistiniai duomenys būtų palyginami su kitų šalių, visų pirma EBPO narių, duomenimis.

Šalys nuolat tobulina DJT metodiką ar procesą. Jei dėl tokių tobulinimų atsiranda DJT duomenų pertraukos, nacionalinės statistikos institucijos apie tai praneša Eurostatui. Didelės pertraukos įtraukiamos į dokumentus ir atitinkamai pažymimos Eurostato leidiniuose. Eurostatas skelbia specialų duomenų rinkinį („pagrindiniai DJT rodikliai“), kuriame ankstesnio laikotarpio eilutės koreguojamos dėl galimų pertraukų, o trūkstami duomenys užpildomi.

3.5. Nuoseklumas

Demografinių ES DJT įverčių ir demografinės statistikos nuoseklumas – svarbus bendros kokybės aspektas. Kadangi ES DJT yra atrankinis tyrimas, jo rezultatai apskaičiuojami pagal dalies visų gyventojų atsakymus. Tuomet rezultatai lyginami su visų gyventojų duomenimis. Šie duomenys grindžiami geriausia tuo metu turimais įverčiais (suskirstytais pagal lytį ir amžių, kad procedūra būtų tikslesnė). Apskritai šis lyginimas užtikrina, kad ES DJT ir demografinė statistika būtų nuoseklūs. Vis dėlto dėl išimtinių aplinkybių gali atsirasti skirtumų. Pavyzdžiui, kas 10 metų skelbiami naujų gyventojų surašymų rezultatai. Jei jų rodikliai skiriasi nuo ankstesnių įverčių, tas eilutes gali prireikti tikslinti. Tokiu atveju demografinės statistikos ir ES DJT duomenų tikslinimo strategijos trukmė ir laikas gali skirtis,

¹³ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/introduction.

¹⁴ OL L 228, 2000 9 8, p. 18.

priklausomai nuo tada, kada gaunama 10 metų tarp surašymų išsami informacija apie gyventojus.

Kalbant apie nedarbo statistikos nuoseklumą, daugelis šalių taip pat skelbia asmenų, užregistruotų valstybinėse įdarbinimo įstaigose ir ieškančių darbo skaičiaus statistiką. DJT nedarbo rodikliai ir registruotų darbo ieškančių bedarbių skaičius skiriasi, nes skiriasi renkamų duomenų pobūdis. ES DJT pagrįstas suderinta metodika, kuria tiriama namų ūkių su užimtumu susijusi veikla ir galimybės dirbti, o valstybinių įdarbinimo įstaigų administracinius registrus sudaro išsamūs įregistruotų ir teisę į bedarbio pašalpą turinčių asmenų sąrašai. Kadangi įregistravimo kriterijus priklauso nuo nacionalinės socialinės politikos, skirtingų šalių ar laikotarpių registruotų darbo ieškančių asmenų statistiniai duomenys nėra palyginami.

Dar viena sritis, kuriai svarbus statistinių duomenų nuoseklumas, susijusi su užimtumo įverčiais, kuriuos galima rengti tiek pagal DJT, tiek pagal nacionalinių sąskaitų duomenis. Šie įverčiai nebūtinai sutampa. Tai priklauso ne tik nuo skirtingų metodikų (gyventojų sąvokos ir aprėptis nėra vienodos), bet ir nuo skirtingų rengimo procesų.

Nacionalinės sąskaitos rengiamos lyginant ir derinant visus susijusius tam tikros šalies duomenų šaltinius ir iš kiekvieno šaltinio pasirenkant tinkamiausius duomenis, kad rezultatas būtų visaapimantis. Be to, siekiama derinti užimtumą ir gamybą (BVP).

DJT yra tik vienas iš naudojamų duomenų šaltinių, nes taip pat naudojami įmonių tyrimai, užimtumo ar socialinės apsaugos registrai. DJT ir nacionalinių sąskaitų suderinamumo klausimus svarstė Darbo rinkos statistikos darbo grupė. Eurostatas stebi šių dviejų įverčių skirtumus, o kelios nacionalinės statistikos institucijos nagrinėjo jų priežastis ir mastą. Kai kuriais atvejais jos paskelbė šių dviejų duomenų rinkinių derinimo lenteles.

Apskritai manoma, kad nacionalinės sąskaitos labiau tinka užimtumo lygiui, augimui ir pramonės sektorių suskirstymui vertinti.

DJT, kita vertus, geriau tinka dalyvavimui darbo rinkoje (t. y. užimtumo ir nedarbo lygiui, aktyvumo lygiui ir pan.) vertinti arba konkrečių socialinių ir ekonominių gyventojų grupių (pvz., skirstant pagal amžių, lytį ar išsilavinimą) padėčiai nagrinėti.

4. TOLESNIO DARBO JĖGOS TYRIMO TOBULINIMO INICIATYVOS

4.1. DJT kokybės darbo grupė ir tolesni veiksmai

2007 m. Eurostatas ir valstybės narės ėmėsi ES DJT kokybės peržiūros. Galimiems trūkumams nustatyti buvo įsteigta darbo grupė, kuri turėjo rekomenduoti tinkamus veiksmus dėl visų ESS statistinės produkcijos kokybės sistemos aspektų. Galutinėje šios darbo grupės ataskaitoje (2009 m.¹⁵) pateikta daugiau nei 40 rekomendacijų, kaip geriau parengti, organizuoti ir vykdyti tyrimą. Pateiktos įvairaus sudėtingumo, aprėpties, poveikio ištekliams ir įgyvendinti reikiamo laiko rekomendacijos. Remdamosi šiomis rekomendacijomis dalyvaujančios šalys įvertino save ir 2010 m. kiekviena iš jų parengė nacionalinę rekomendacijų įgyvendinimo planą. Šios srities pažangą nuolat vertina Darbo rinkos statistikos darbo grupė.

¹⁵ „Task Force on the quality of the Labour Force Survey — Final report“ („Darbo jėgos tyrimo kokybės darbo grupės galutinė ataskaita“), Eurostatas, 2009 m.

4.2. Naujų statistikos produktų kūrimas

Vienas iš būdų plačiau naudoti DJT rezultatus – geriau naudoti turimus mikroduomenis, pvz., pateikti naudotojams naujų rodiklių. Pavyzdžiui, buvo parengti nauji nedarbo lygį papildantys rodikliai.

Remiantis TDO apibrėžtimi, nedarbui nustatyti reikia, kad būtų tuo pat metu tenkinamos trys sąlygos:

asmuo nedirbo nė vienos valandos per ataskaitinę savaitę,

asmuo aktyviai ieško darbo,

asmuo pasirengęs pradėti dirbti.

Daugelis tik iš dalies tenkina šiuos reikalavimus, todėl nedarbo statistikoje jie nelaikomi bedarbiais. Norėdami parengti šių grupių rodiklius ir geriau apibūdinti nepatenkintus darbo jėgos poreikius, Eurostatas ir valstybių narių nacionalinės statistikos institucijos suformulavo trijų naujų rodiklių apibrėžtis. Vienas rodiklis susijęs su nepakankamu užimtumu, o du kiti su specifinio pobūdžio nedarbu, kai išlaikomi tam tikri ryšiai su darbo rinka. Pirmieji šių grupių duomenys paskelbti 2011 m.

Dar vienas pavyzdys – naujas nedirbančio ir nesimokančio jaunimo rodiklis. Jis svarbus vykdant jaunimo, kuriam kyla pavojus būti atskirtam nuo visuomenės, stebėseną. Juo apibendrinama išsilavinimo ir padėties darbo rinkoje informacija, gauta atlikus ES DJT.

Naudotojai taip pat pageidavo darbo rinkos dinamikos statistikos. Ši informacija apibūdina užimtumo statuso pokyčius, pvz., kiek asmenų per tam tikrą laikotarpį prarado arba surado darbą. Pagal šį rodiklį galima nustatyti, kurioms grupėms geriau sekasi ieškoti darbo arba kurioms pažeidžiamoms grupėms didesnis pavojus likti bedarbiais.

Patenkinti šių duomenų poreikius ES DJT rezultatais nėra paprasta, nes tyrimo pradinė paskirtis – rinkti labiau atsargų (pvz., bedarbių asmenų skaičiaus tam tikru momentu), nei srautų informaciją. Vis dėlto srautų įverčius parengti įmanoma, nors jie mažiau tikslūs ir turi tenkinti tam tikras sąlygas. Daugelyje dalyvaujančių šalių DJT atliekamas rotacinių apklausų principu, t. y. vienas po kito einančiais ketvirčiais tas pats žmogus apklausiamas kelis kartus. Todėl pagal DJT galima gauti padėties darbo rinkoje pokyčių rodiklius. Kai kurios šalys jau reguliariai skelbia šiuos duomenis, pasinaudodamos šiuo DJT aspektu.

Reikia imtis veiksmų, kad tai būtų galima atlikti ir ES lygmeniu. Visų pirma, rotacinių apklausų nevykdančios dalyvaujančios šalys turi parengti atitinkamas sistemas. Be to, šalys taiko skirtingus rotacinius modelius ir juos reikėtų labiau suderinti. Galiausiai, reikia išspręsti keletą kitų metodinių problemų, pvz., atsargų ir srautų duomenų nuoseklumo problemą. Bendradarbiaudamas su valstybėmis narėmis Eurostatas rengia nuostatas, būtinas, kad pagal ES DJT ateityje būtų galima rengti darbo jėgos dinamikos statistiką.

4.3. DJT vaidmuo modernizuotoje socialinės statistikos sistemoje

Remiantis Komisijos komunikatu „ES statistikos rengimo metodas: ateinančio dešimtmečio vizija“¹⁶ pradėta įgyvendinti iniciatyva modernizuoti Europos socialinę statistiką. 2011 m. Visbadeno memorandume¹⁷ nustatyta konkreti strategija. Sutarta, kad labai svarbu našiau rengti socialinę statistiką, išlaikant aukštus kokybės standartus, todėl reikia drauge siekti bendros Europos socialinės statistikos sąrangos. Pagrindiniai strategijos tikslai:

tobulinti imčių sąrašus,
paprastinti socialinius tyrimus,
intensyviau naudoti naujus ir esamus duomenų šaltinius, ypač administracinius.

Socialinės statistikos organizavimo modernizavimas taip pat turės poveikio darbo jėgos tyrimui.

Be to, strategijai įgyvendinti taip pat bus svarbu labiau naudoti naujas technologijas. Panašu, kad perspektyvus būdas – rinkti socialinei statistikai rengti būtinus duomenis internetu, nes tai yra našiau ir taip užtikrinamas respondentų geranoriškumas. Tokio pobūdžio projektai jau vykdomi keliose šalyse. Siekiant skatinti tarptautinį bendradarbiavimą ir kurti bendras priemones, 2012 m. pradėtas bendras ESS projektas¹⁸. DJT bus bandomasis šio projekto tyrimas.

Eurostatas šiuo metu vertina DJT *ad hoc* modulius. Kasmet į DJT įtraukiamas įvairioms temoms skirtas *ad hoc* modulis. Jį būtų galima rengti našiau, o rezultatai galėtų būti kokybiškesni. Vienas iš galimų būdų – kartoti iš galutinio sąrašo pasirinktus modulius, taip pat paliekant galimybę tenkinti naujus politinius poreikius. Pasirinkus tokią sistemą būtų galima geriau stebėti kelių metų konkrečių sričių duomenis.

5. IŠVADA

Eurostatas stebi, kaip laikomasi teisinio pagrindo. Komisija mano, kad Reglamentas (EB) Nr. 577/98 įgyvendinamas pakankamai gerai. Valstybės narės laikosi visų arba beveik visų šio reglamento nuostatų. Dėl neišspręstų klausimų diskutuojama su valstybėmis narėmis ir prireikus kartu nustatomi veiksmai planai. Bendroji ES DJT kokybė yra gera.

Europos statistikos sistema deda pastangas, kad tobulintų ES DJT procesus ir metodus, ir jų neatsisakė net sudėtingomis aplinkybėmis, sumažėjęs išteklių ir labai sumažinus biudžetą. Vykdoma ES DJT metodikos peržiūra, kad būtų prisitaikyta prie besikeičiančių naudotojų poreikių ir naujų uždavinių (pvz., geresnio savalaikiškumo reikalavimai, padėties darbo rinkoje pokyčių įverčiai). Ši veikla bus vykdoma apskritai modernizuojant socialinę statistiką.

¹⁶ COM(2009) 404, 2009 m. rugpjūčio 10 d.

¹⁷

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/0_DOCS/de/DGINS2011_memorandum.pdf.

¹⁸ Projektas „Socialinių tyrimų duomenų rinkimas įvairiais būdais“.